

Byla C-678/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. lapkričio 14 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Curtea de Apel Iași (Rumunija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. spalio 10 d.

Ieškovė ir apeliantė:

JU

Atsakovė ir kita apeliacinio proceso šalis:

Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie Iași

Pagrindinės bylos dalykas

Apeliacinis skundas dėl *Tribunalul Iași* (Jasų apylinkės teismas, Rumunija) sprendimo atmesti ieškinį, kuriuo apeliantė JU prašė įpareigoti kitą apeliacinio proceso šalį *Spitalul Clinicul de Pneumoftiziologia Iași* (Jasų pneumologijos ir kvėpavimo takų fiziopatologijos klinikinė ligoninė) nuo 2007 m. priskirti jos darbo vietą prie atitinkamos „ypatingų darbo sąlygų“ kategorijos ir sumokėti socialinio draudimo įmokų skirtumą.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Remiantis SESV 267 straipsniu prašoma išaiškinti Direktyvos 89/391 9 straipsnį ir 11 straipsnio 6 dalį, siejamus su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnio 1 dalimi ir 47 straipsniu.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar pagal Tarybos direktyvos 89/391 dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo 9 straipsnį ir 11 straipsnio 6 dalį draudžiama imperatyvi nacionalinės teisės norma ir praktika, pagal kurias darbuotojai neturi teisės tiesiogiai pateikti skundo už saugą ir sveikatos apsaugą darbe atsakingai institucijai, jeigu mano, kad priemonės, kurių ėmėsi arba kurias taikė darbdavys, yra nepakankamos saugai ir sveikatos apsaugai darbe užtikrinti, ir negali pareikšti ieškinio teisme, jeigu mano, kad darbdaviai neįvykdė jiems tenkančių pareigų, susijusių su darbo vietų priskyrimu prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis darbo sąlygomis, nei dėl jau išdirbto, nei dėl būsimo darbo santykių laikotarpio?

2. Ar Direktyvos 89/391 11 straipsnio 6 dalis turi tiesioginį vertikalų poveikį ir kartu su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnio 1 dalimi ir 47 straipsnio nuostatomis suteikia darbuotojams teisę į teisminę gynybą tuo atveju, jeigu teisės aktuose nustatytų pareigų nesilaiko tų pareigų turėtojai?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo 9 straipsnio 1 ir 2 dalys bei 11 straipsnio 6 dalis.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnio 1 dalis ir 47 straipsnis.

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Nacionaliniame teisės akte, galiojusiame pensijų sektoriuje iki 2001 m. balandžio 1 d., tai yra *Legea Nr. 27/1966* (Įstatymas Nr. 27/1966), buvo numatytos trys darbo vietų kategorijos: darbo vietos, priskiriamos prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] normaliomis sąlygomis; darbo vietos, priskiriamos prie II darbų grupės; ir darbo vietos, priskiriamos prie I darbų grupės. Po šios datos naujuoju įstatymu dėl pensijų, t. y. Įstatymu Nr. 19/2000 ankstesnės darbo vietų kategorijos buvo pakeistos naujomis kategorijomis, t. y. buvo numatytos darbo vietos, priskiriamos prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] normaliomis sąlygomis, darbo vietos, priskiriamos prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, ir darbo vietos, priskiriamos prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] specialiomis sąlygomis. Tokia klasifikacija išliko *Legea Nr. 226/2006* (Įstatymas Nr. 226/2006) dėl darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] specialiomis sąlygomis.

Remiantis šios srities teisės aktais, priskyrimas prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis arba specialiomis sąlygomis, suinteresuotiesiems asmenims suteikia konkrečios ekonominės naudos, t. y. su pensija susiję rodikliai už laikotarpius, kai buvo dirbta tokiomis sąlygomis, padidinami atitinkamai 25 %

ir 50 %. Be to, darbuotojai, kurie, dirbdami specialiomis sąlygomis, įgijo bent jau 25 metų draudimo įmokų mokėjimo laikotarpį, senatvės pensiją gauna 15 metų anksčiau nei sukanka pensijų teisės aktuose nustatytas standartinis pensinis amžius.

Kriterijai ir tvarka, pagal kuriuos darbo vietos priskiriamos prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, iš pradžių buvo nustatyti *Hotărârea Guvernului Nr. 261/2001* (Vyriausybės nutarimas Nr. 261/2001). Remiantis jo 2 straipsniu, darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, kriterijai iš esmės yra kenksmingų fizinio pobūdžio veiksnių (triukšmas, vibracijos, elektromagnetinės bangos, spaudimas, jonizuojančiosios spinduliuotės, šiluminės spinduliuotės, stiprios neekranuoto lazerio spinduliuotės), taip pat kenksmingų cheminio ar biologinio pobūdžio veiksnių, numatytų bendrosiose darbo saugos taisyklėse ir viršijančių šiose taisyklėse numatytas ribas, buvimas darbo aplinkoje; konkreti organizmo reakcija į tokius kenksmingus veiksnius, kurią rodo buvimas toje aplinkoje ir (arba) biologinio poveikio rodikliai, ir tai, kad per pastaruosius 15 metų atitinkamoje darbo vietoje buvo registruota profesinių ligų.

Dėl tvarkos pažymėtina, kad priskyrimo procedūra pradedama darbdaviui kartu su profesinėmis sąjungomis arba darbuotojų atstovais nustatant atitinkamas darbo vietas; vėliau už darbo sritį atsakingos teritorinės valdžios institucijos, remdamosi technikos ir medicinos ekspertizėmis, atlieka patikrinimą.

Šio Vyriausybės nutarimo 4 straipsnyje nustatyta, kokių dokumentų reikia norint gauti teritorinės darbo inspekcijos leidimą dėl darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, ir numatyta, kad maksimali tokio leidimo trukmė yra 3 metai ir jis gali būti pratęstas.

Vėliau *Hotărârea Guvernului Nr. 246/2007* (Vyriausybės nutarimas Nr. 246/2007) buvo numatyta galimybė atnaujinti darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, leidimus, suteiktus pagal Vyriausybės nutarimo Nr. 261/2001 nuostatas, ir nustatyta atitinkama tvarka.

Pagal minėto Vyriausybės nutarimo 2 straipsnio 1 dalį teisė atnaujinti darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, leidimus suteikta teritorinei darbo inspekcijai, gavus darbdavio teisėto atstovo ar kito darbdavio įgalioto asmens kartu su atstovaujančių profesinių sąjungų atstovais arba, priklausomai nuo aplinkybių, darbuotojų atstovais pasirašytą prašymą, pateiktą ne vėliau kaip per 30 dienų nuo minėto Vyriausybės nutarimo įsigaliojimo dienos. Prie prašymo turi būti pridėtos įgaliotųjų laboratorijų parengtos kenksmingų veiksnių buvimas darbo vietose ataskaitos, patvirtinančios profesinio poveikio ribinių verčių viršijimą darbo vietose, priskirtose prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, ir prevencijos bei apsaugos planas, kuriuo užtikrinamas darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos lygio gerinimas.

To paties nutarimo 4 straipsnyje darbdaviams numatyta galimybė pateikti skundą: „Darbdaviai, kuriems darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, leidimas nebuvo atnaujintas, per 15 dienų nuo pranešimo gavimo dienos gali pateikti skundą Darbo inspekcijai, kuri per 30 dienų priims sprendimą, arba įstatymų nustatyta tvarka tiesiogiai kreiptis į kompetentingą teisumą.“

Galimybė atnaujinti leidimus buvo reglamentuota vėlesniuose Vyriausybės nutarimuose Nr. 1622/2008 ir Nr. 1014/2015.

Legea securității și sănătății în muncă Nr. 319/2006 (Įstatymas dėl darbuotojų saugos ir sveikatos Nr. 319/2006) 12 ir 18 straipsniai, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Direktyvos 89/391 9 ir 11 straipsniai

12 straipsnis: „(1) Darbdavys turi šias pareigas:

- a) atlikti ir turėti rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai vertinimą, įskaitant specifinei rizikai jautrias grupes;
- b) priimti sprendimą dėl apsaugos priemonių, kurių reikia imtis, ir, jei reikia, dėl naudotinų apsaugos priemonių;

<...>

(2) Darbo, socialinio solidarumo ir šeimos reikalų ministro įsakymu, atsižvelgiant į veiklos pobūdį ir įmonių dydį, bus nustatytos įvairių kategorijų įmonėms tenkančios pareigos, susijusios su 1 dalyje nurodytų dokumentų parengimu.“

18 straipsnio 7 dalis: „Darbuotojų atstovai, turintys konkrečią atsakomybę darbuotojų saugos ir sveikatos srityje, ir (arba) darbuotojai turi teisę kreiptis į kompetentingas valdžios institucijas, jei mano, kad darbdavio priimtos ir taikomos priemonės yra nepakankamos darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti.“

2016 m. gegužės 23 d. *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis Kasacinis ir Teisingumo Teismas) sprendime Nr. 12, priimtame dėl kasacinio skundo, kuriuo siekiama suvienodinti teismų praktiką (vadinamasis „skundas įstatymo interesais“) ir kuris yra privalomas, nurodyta, kad „aiškinant ir taikant Įstatymo Nr. 19/2000 <...> 19 straipsnį, Įstatymo Nr. 263/2010 29 straipsnio 1 dalį, siejamus su <...> Vyriausybės nutarimu Nr. 261/2001 <...> ir <...> Vyriausybės nutarimu Nr. 246/2007 dėl darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, leidimų atnaujinimo tvarkos, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, negalima pareikšti ieškinio bendra tvarka, siekiant nustatyti ypatingas darbo sąlygas, kuriomis darbuotojai dirbo po 2001 m. balandžio 1 d., taip pat negalima pareikšti ieškinio, siekiant įpareigoti darbdavius priskirti darbo vietas prie darbo vietų, kuriose dirbama tokiomis sąlygomis, nors darbdaviai negavo arba atitinkamais atvejais neatnaujino darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų, kuriose darbuotojams taikomos tokios sąlygos, leidimų“.

Glaustas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 Apeliantė yra bendrosios praktikos gydytoja (specializacija pneumologijos srityje), daugiau kaip 30 metų dirbanti *Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie Iași* (Jasų pneumologijos ir kvėpavimo takų fiziopatologijos klinikinė ligoninė; toliau – ligoninė); nagrinėjamu atveju ligoninė (kita apeliacinio proceso šalis) yra sveikatos priežiūros įstaiga su lovomis ligoniams guldyti, turinti juridinio asmens statusą ir pavaldi vietos administracinės valdžios institucijai. Laikotarpiu nuo 1989 m. liepos 1 d. iki 2001 m. kovo 31 d. apeliantė buvo priskirta prie II darbo grupės, o laikotarpiu nuo 2001 m. balandžio 1 d. iki 2006 m. gruodžio 31 d. jos veikla buvo priskirta prie „ypatingų darbo sąlygų“ kategorijos.
- 2 Apeliantė teigia atsitiktinai sužinojusi, kad nuo 2007 m. nebuvo mokamos socialinio draudimo įmokos už jos darbą ypatingomis darbo sąlygomis. Ji tvirtina, kad iki šiol nepasikeitė nei jos darbo vieta, nei sąlygos, nei rizika ir profesinė atsakomybė.
- 3 Šiomis aplinkybėmis apeliantė pareiškė ieškinį *Tribunalul Iași* (Jasų apylinkės teismas), jame prašė, kad jos darbdavė (ligoninė) nuo 2007 m. priskirtų apeliantės darbą prie ypatingų darbo sąlygų [kategorijos] ir sumokėtų socialinio draudimo įmokų skirtumą.
- 4 Apeliantė nurodo darbdavės aplaidumą arba nesąžiningumą, nes ši nuo 2007 m. neinicijavo procedūros, kad būtų atnaujintas leidimas priskirti jos darbą prie ypatingų darbo sąlygų [kategorijos].
- 5 *Tribunalul Iași* (Jasų apylinkės teismas) atmetė ieškinį ir nusprendė, kad kita apeliacinio proceso šalis negali būti įpareigota priskirti apeliantės darbo prie ypatingų darbo sąlygų [kategorijos], kai ši nevykdė teisės aktuose nustatytos procedūros, kad būtų atnaujintas būtinas leidimas. Atmesdamas kitos apeliacinio proceso šalies argumentus dėl jos atliktų būtinų veiksmų visuomenės sveikatos ir darbo inspekcijos institucijose, pirmosios instancijos teismas pažymi, kad, negavusi jokio atsakymo iš kompetentingų institucijų, kita apeliacinio proceso šalis turėjo galimybę apskusti jų veiksmus teismui tam, kad paskatintų jas įvykdyti pareigą išduoti leidimą.
- 6 Apeliantė apskundė šį *Tribunalul Iași* (Jasų apylinkės teismas) sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Curtea de Apel Iași* (Jasų apeliacinis teismas).
- 7 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašymu *Inspectoratul Teritorial de Muncă Iași* (Jasų teritorinė darbo inspekcija) informavo, kad darbdavys – ligoninė – per 90 dienų nepateikė reikalaujamų dokumentų, todėl *Inspectoratul Teritorial de Muncă Iași* neišdavė naujo leidimo priskirti kitos apeliacinio proceso šalies nurodytas darbo vietas prie ypatingų sąlygų [kategorijos]. Be to, inspekcija nurodo, kad pagal Vyriausybės nutarimą Nr. 246/2007 galima tik pratęsti iki teisės akto priėmimo dienos išduotų leidimų galiojimą, bet ne išduoti naujus leidimus.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 8 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo teigimu, sprendimas dėl apeliacinio skundo, pateikto dėl sprendimo atmesti ieškinį, priklauso tik nuo to, kokia yra valstybės diskrecijos perkeliant Direktyvos 89/391 11 straipsnio 6 dalies nuostatas kartu su 9 straipsniu esmė ir apimtis.
- 9 Veiklos priskyrimas prie ypatingų darbo sąlygų [kategorijos] atliekamas atsižvelgiant į profesinių ligų rizikos veiksnius ir tam reikia, kad egzistotų kenksmingi veiksniai, tiesiogiai veikiantys darbuotojų organizmą vidutinės trukmės ar ilguoju laikotarpiu.
- 10 Siekiant atsverti šį poveikį, tokiomis sąlygomis dirbantiems darbuotojams suteikiama teisė į papildomas poilsio atostogas ir taikomas sutrumpintas senatvės pensijos įmokų mokėjimo laikotarpis. Kita vertus, darbdaviui veiklos priskyrimas prie ypatingų darbo sąlygų [kategorijos] reiškė papildomą mokestinę naštą, tiksliau sakant, didesnius socialinio draudimo įmokų tarifus už darbuotojus, dirbančius ypatingomis darbo sąlygomis.
- 11 Už darbo sąlygų klasifikavimą atsako darbdavys, kuris, vykdydamas techninio rizikos sveikatai ir saugai vertinimo administracinę procedūrą, sprendimą priima kartu su atstovaujančiomis profesinėmis sąjungomis arba, priklausomai nuo aplinkybių, darbuotojų atstovais, remdamasis Darbo inspekcijos išduotu leidimu. Darbdaviai, negavę leidimo darbo vietų priskirti prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, per 15 dienų nuo pranešimo gavimo dienos galėdavo pateikti skundą Darbo inspekcijai, kuri turėdavo priimti sprendimą per 30 dienų.
- 12 Be to, Vyriausybės nutarime Nr. 246/2007 buvo nustatyta tik galimybė atnaujinti leidimus dėl priskyrimo, kuri buvo pripažinta tik darbdaviams, kurie turėjo galiojančius darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, leidimus ir kurie iki to laiko priimtomis priemonėmis nesiėmė veiksmų tam, kad darbo sąlygos atitiktų reikalavimus. Po 2007 m. kovo 9 d., kai įsigaliojo Vyriausybės nutarimas Nr. 246/2007, nebegalima išduoti leidimų priskirti darbo vietas prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis, o tik palaipsniui atnaujinti jau išduotus leidimus.
- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nors Direktyvos 89/391 11 straipsnio 6 dalį perkeliančioje vidaus teisės normoje, t. y. Įstatymo Nr. 319/2006 18 straipsnio 7 dalyje, aiškiai numatyta darbuotojo teisė kreiptis į bet kurią kompetentingą valdžios instituciją siekiant patikrinti, ar darbdavio priimtos ir taikomos priemonės yra nepakankamos darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti, ši norma nebuvo perimta į išvestinę normą, susijusią su darbuotojams vidutinės trukmės ar ilguoju laikotarpiu kylančios profesinės rizikos vertinimu. Todėl vidaus teisėje nei darbuotojai, nei profesinių sąjungų atstovai neturi jokių procedūrinių priemonių prašyti patikrinti ar ištirti darbo vietą dėl kenksmingų veiksnių buvimo ir intensyvumo, taip pat reikalauti papildomos

teisinės apsaugos, susijusios su darbo vietų priskyrimu prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis darbo sąlygomis. Teisės nuostatos galimybę ginčyti viešosios valdžios institucijos atsisakymą Darbo inspekcijoje arba tiesiogiai kompetentingame teisme suteikia tik darbdaviui, kuriam nebuvo atnaujintas leidimas priskirti darbo vietą prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] ypatingomis sąlygomis.

- 14 Šis nacionalinio teisinio reguliavimo aiškinimas yra privalomas pagal Sprendimą Nr. 12/2016, priimtą išnagrinėjus kasacinį skundą, kuriuo siekiama suvienodinti *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis Kasacinis ir Teisingumo Teismas) praktiką; tame sprendime nurodyta: „Jeigu leidimo išdavimo etapas nebuvo užbaigtas išduodant atnaujinamą leidimą, Vyriausybės nutarime Nr. 246/2007, <...> ir Vyriausybės nutarime Nr. 1.014/2015 nustatytos sąlygos pradėti pakartotinio darbo vietų vertinimo procedūrą, atsižvelgiant į aiškų teiginį, kad pakartotinio vertinimo procedūra taikoma tik tiems subjektams, kurie turi priskyrimo leidimą, taip pat nėra įvykdytos. Todėl bendrosios kompetencijos teismas neturi teisės priimti sprendimo dėl darbo vietos priskyrimo ir (arba) pakartotinio vertinimo, nes įstatymų leidėjas šioje situacijoje nesukūrė bendrosios teisės priemonės, leidžiančios teismui perimti administracinės institucijos įgaliojimus dėl atitinkamos procedūros (susijusius su techniniu-moksliniu ir medicininiu vertinimu ir leidimu priskirti darbo vietą prie ypatingų ar specialių darbo sąlygų [kategorijos])“.
- 15 *Curtea Constituțională* (Konstitucinis Teismas) pritarė tokiam aiškinimui konstatavęs, kad *Legea Nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale* (Įstatymas Nr. 19/2000 dėl viešosios pensijų sistemos ir kitų teisių socialinio draudimo srityje) 20 straipsnio 2 ir 3 dalių, *Legea Nr. 226/2006 privind încadrarea unor locuri de muncă în condiții speciale* (Įstatymas Nr. 226/2006 dėl darbo vietų priskyrimo prie darbo vietų[, kuriose darbuotojai dirba] specialiomis sąlygomis) 1 straipsnio 1 ir 2 dalių, 2 straipsnio 2 dalies ir *Legea Nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice* (Įstatymas Nr. 263/2010 dėl vieningos viešųjų pensijų sistemos) 30 straipsnio 1 dalies e punkto nuostatos – kaip jas yra išaiškinęs *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis Kasacinis ir Teisingumo Teismas) – Kolegija, kompetentinga priimti sprendimus dėl kasacinių skundų, kuriais siekiama suvienodinti teismų praktiką, 2016 m. gegužės 23 d. Sprendime Nr. 12, – neprieštarauja Konstitucijai.
- 16 Nors nacionalinio teisinio reglamentavimo (pagal *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis Kasacinis ir Teisingumo Teismas) pateiktą išaiškinimą, kuriuo privaloma vadovautis) taikymas vidaus teismų praktikoje nekelia jokių diskusijų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, kuris šioje byloje yra paskutinės instancijos teismas, vis dėlto kyla abejonių dėl nacionalinės praktikos atitikties viršesnėms Europos Sąjungos lygmeniu taikomoms nuostatom. Šiuo atžvilgiu trumpi pirminio darbo vietų vertinimo, siekiant jas priskirti prie darbo sąlygų [kategorijų], terminai kartu su išimtinai nustatyta leidimų atnaujinimo procedūra ir *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Aukščiausiasis Kasacinis ir Teisingumo Teismas) pateiktu siauru išaiškinimu,

patvirtintu *Curtea Constituțională* (Konstitucinis Teismas) sprendimu, praktiškai lėmė tai, kad darbuotojai neturi jokios apskundimo galimybės, kad gautų teisinės naudos, kylančios iš ypatingų darbo sąlygų pripažinimo.

- 17 Dėl Įstatymo Nr. 319/2006 12 straipsnio, kuriuo buvo perkeltos Direktyvos 89/391 9 straipsnio nuostatos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad darbdavių pareigos, susijusios su rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai veiksniais, nebuvo susietos su pareiga teisingai ir tiksliai klasifikuoti darbo sąlygas įmonės lygmeniu ir kad jokiame vėlesniame poįstatyminiame teisės akte nebuvo apibrėžtos įmonių, kuriose yra didelė rizika darbuotojų sveikatai, pareigų vertinti ir stebėti profesinę riziką pažeidimo pasekmės.
- 18 Sprendime *Podilă ir kt.* (C-133/17 ir C-134/17) dėl dviejų ginčų, susijusių su darbo vietų klasifikavimu senatvės pensijai nustatyti, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pripažino, kad EB sutarties 114 straipsnio 3 dalis, SESV 151 ir 153 straipsniai bei Direktyvos 89/391 nuostatos turi būti aiškinami taip, kad jie netaikomi nacionaliniam teisiniam reglamentavimui, kaip nagrinėjamam pagrindinėje byloje, kuriame nustatyti griežti terminai ir procedūros, neleidžiantys nacionaliniams teismams peržiūrėti ar nustatyti darbuotojų vykdomos veiklos priskyrimo prie įvairių rizikos grupių, pagal kurį apskaičiuojamos šių darbuotojų senatvės pensijos. Vis dėlto nagrinėjamoje byloje kalbama ne apie pensinių teisių nustatymą, o apie specifinės profesinės rizikos, susijusios su konkrečiomis darbo sąlygomis apeliančios veiklos kontekste, pripažinimą, ir apeliančios galimybę kreiptis į teismą pagal nacionalinę teisę ir praktiką yra neįmanoma nei dėl praeties, nei dėl ateities.
- 19 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 89/391 11 straipsnio 6 dalis turi vertikalųjį poveikį, tiksliau sakant, ar ši norma yra besąlygiška, išsami ir tiksli savo pobūdžiu ir tokia, kad gali būti tiesiogiai taikoma nagrinėjamam teisiniam santykiui. Pagal Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo principą draudžiama su priskyrimu prie darbo sąlygų [kategorijų] susijusių teisės normą taikyti taip, kaip prašo apeliančė, nes ši teisės norma yra itin siaura. Tuo pat metu nenustatyta jokie nacionalinės teisės šaltinio, pagal kurį būtų galima pasiekti direktyvos tekste reikalaujamą rezultatą.
- 20 Net darant prielaidą, kad Direktyvos 89/391 11 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta norma atitinka teismų praktikoje suformuluotus kriterijus dėl tiesioginio vertikalaus poveikio kvalifikavimo, neatrodo, kad to pakanka, jog būtų galima pripažinti veiksmingą teisių gynimo teisme priemonę, jeigu nenustatoma, kad yra taikytinos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio, siejamo su jos 31 straipsnio 1 dalimi, kurioje įtvirtinta darbuotojo teisė į saugias, jo sveikatą ir orumą atitinkančias darbo sąlygas, nuostatos. Taigi, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, teisė į veiksmingą teisminę gynybą nešališkame teisme, kaip matyti iš Chartijos 47 straipsnio 1 dalies, suponuoja tai, kad ja besiremiantis asmuo naudojasi Sąjungos teisės garantuojamomis teisėmis ar laisvėmis.